

Høringsuttalelse til planprogram for reindrift for Troms fylke

Romssa Sámi Searvi - NSR vil med dette komme med noen momenter om planprogrammet for reindrift.

Foreningen hadde et åpent møte om planprogrammet den 20. juni hvor spesialrådgiver Raimo Valle orienterte om planen, og det var åpnet for spørsmål. Innspill og momenter fra møtet blir lagt vekt på i vår høringsuttalelse.

Romssa Sámi Searvi er glad for prosessen med planprogram for reindrift som er satt i gang, og som videre skal munne ut i en større regional plan. Vi synes det er positivt at man i prosessen har lagt vekt på å være i dialog med reindriftnæringen. Forslaget til planprogrammet er et omfattende dokument som tar for seg flere aspekter med reindriften i Troms, historisk, i samtiden og reindriftsfaglig.

Vi synes at det er positivt at ulike aktører har vært invitert inn i prosessen på ulike steder. Dette gjør at det kan skapes tillit gjennom arbeidet med planprogrammet. Det forventes også at programmet vil være et forutsigbart dokument for forvaltning av reindrifts arealer, og for andre interesser som er inne i dette. Romssa Sámi Searvi ser også at planen kan brukes av kommuner som veileder i saker som angår reindrift.

Romssa Sámi Searvi mener også det er viktig at reindriftenes prinsipper om økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft blir lagt vekt på. Kulturell bærekraft henger noe etter de andre bærekraftsmålene; de økonomiske og økologiske målene. Vi synes det er svært positivt at denne planen tar sikte på å gi begrepet 'kulturell bærekraft' et innhold som i neste omgang kan benyttes både politisk og administrativt.

Følgende deler kan legges vekt på i den videre planprosessen:

Administrative utfordringer

Det er et stort behov på tilgang til distriktsplaner og bedre informasjonsflyt mellom de som har administrativt ansvar på alle nivåer, og næringa.

Reinbeitedistriktene er pålagt av reindriftsloven å utarbeide en distriktsplan, og denne skal gi et bedre kunnskapsgrunnlag om reindriften. Selv om dette pålegget kom med ny reindriftslov har dette etter vår mening ikke blitt fulgt opp av myndighetene i form av økte kompetanse og økte midler i administrasjon av distriktene. Dette får reindriften lide under, da mangelen på gode distriktsplaner kan få store konsekvenser for reindriften beitearealer ved at de ofte omgjøres til andre formål. Dette skjer uten at kommunene har særlig stor kunnskap om reindriften generelt, eller om den reindriften som utøves i kommunen.

Behovet for distriktsplaner er med andre ord utvilsomt betydelig, men reindriften mangler ressurser til å utarbeide disse. Dette får i neste omgang følger for videre saksbehandling, og reindriften taper beitearealer til andre formål. Selv om myndighetene på alle nivå er klar over denne problemstillinga, er det svært få ressurser som settes inn for å bedre dette misforholdet.

Flere reinbeitedistrikt, spesielt de små, har etter vårt syn minimale administrative ressurser til å følge opp alt som forventes at distriktene skal gjøre. Mange prosesser blir borte når man ikke har overskudd til administrasjon og økonomi knyttet til dette. En konsekvens av dette, er at reinbeitearealer kan bli omdisponert til andre formål, uten at reindriften har hatt noen slags innflytelse på prosessen som har vært. Etter vår mening har dette forverret seg etter at reindriftsforvaltningen ble omorganisert, og områdestyrene ble nedlagt. Det er behov for samordning av administrative ressurser i reindriften, reorganisering og tilføring av denne typen ressurser er viktig for reinbeitedistriktene.

Det er på regionalt forvaltningsnivå utarbeidet kartverk som benyttes som verktøy i saksbehandlingen, dette er et godt verktøy. Men ofte er ikke kartene oppdatert etter det som pr. idag er reindriften bruk av områdene, de gir dermed ikke et riktig bilde av bruken. Det foreligger også liten supplerende beskrivelse av dette kartverket. Slike beskrivelser ville man hatt hvis alle distriktene hadde gode distriktsplaner. Et problem med kart er at det ofte er avstand mellom det juridiske og faktisk forvaltning gjennom de utgitte kartene over reindriften ressurser. Kartene blir ikke oppdatert godt nok, og kartverket er da heller ikke juridisk bindende.

Romssa Sámi Searvi ser at det er et større behov for å utrede reinbeitedistriktenes kompetanse og administrative kapasitet i dag. Det må etter vårt syn utredes i planprogrammet hvor og hvordan kompetanse og administrativ kapasitet bør styrkes.

Psykososiale forhold

Det er kjent at det er betydelig psykisk press på reindriftsutøvere i dag. Dette er et moment som må synliggjøres bedre i planprogrammet. Et dokument som identifiserer de mange utfordringene reindriftnæringa står overfor i dag er rapporten 'Reindriften hverdag', hvor oppdraget for forskerne var å kartlegge forhold ved reindriftshverdagen som påvirker psykisk helse og livskvalitet.

Forsvarets framtidige behov

Forsvarets behov for areal har ofte påvirket reindriften sine interesser. Det pågår et arbeid med å utrede landmakt i Norge. Vi mener det er naturlig at eventuelle endringer i forsvarsmaktens innretning blir påpekt i planprogrammet. Romssa Sámi Searvi ser at dette også er interesser som før har påvirket reindriften og at det er naturlig at mulige konsekvenser for reindriften i endringer i forsvarsmaktens innretning blir påpekt i planprogrammet.

Særverdiområder

Mangel på tillit gjør at reindriftnæringen ofte er skeptisk til forvaltningen, spesielt kommer dette til syne i dette som omhandler *særverdiområde*. Det er dårlig kommunisert i planen hvilken status områder som ikke blir definert som «særverdiområder» i fremtiden vil få. Så lenge det foreligger uklarhet om dette er reindriften svært negativ til selv å definere områder som særverdiområder.

Det er over mange tiår gjort store innskrenkninger av reindriften sine beitearealer til andre formål. Man har i mange distrikter kommet dit at man ikke lenger har særlig mer beiteareal å avstå, mens omgivelsene forventer at reindriften fortsatt skal gi fra seg beiteområder til samfunnsnyttige formål. Når denne utviklinga får fortsette i det tempoet som det gjør i dag vil næringa til slutt måtte innskrenke sin virksomhet. Forskning (Nellemann) støtter dette synet, og sa allerede for 15-20 år siden, at hvis samfunnsutviklinga skjer i det tempo det gjør, vil vi om femti år ikke lenger ha reindriften i den form vi kjenner i dag. Det sies fra sentrale myndigheter at det er et ønske om å verne reindriften sine beitearealer, men vi synes det gjøres lite konkret i forhold til dette.

Romssa Sámi Searvi / Tromsø sameforening - NSR er et lokallag av Norske Samers Riksforbund (NSR), og er en av de eldste sameforeningene i Norge.

Kontaktperson: Vidar Andersen, telefon +4795228468

post@tromsosameforening.no / [facebook](#) / [hjemmeside](#)